

N:o 27.

Ankom till Riksd. Kansli den 12 April 1877, kl. 10 f. m.

*Andra Kammarens Fjerde Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 7,
med anledning af Herr A. P. Linds motion, N:o 115,
angående underdånig skrifvelse om indragning af biskops-,
landshöfdinge- och presidentsemetena.*

Uti en inom Andra Kammaren väckt och till detta Utskott remitterad motion, N:o 115, af Herr A. P. Lind, har motionären yrkat, det Riksdagen skulle besluta en underdånig skrifvelse med anhållan det Kongl. Maj:t täcktes tillse, huru vida icke biskops-, landshöfdinge- och presidentstjenster kunde indragas för att så medelst bereda minskning i statens utgifter och följaktligen alstra större förmåga att bära de stora kostnader, som för ordnande af landets försvar tagas i anspråk.

Uti sin motivering förklarar motionären, att »de embeten, som utan den ringaste risk, eller utan att någon som helst skada deraf skulle uppkomma, kunde indragas, vore i första rummet» ofvannämnda, hvilkas nytta han förmenar, »minst sagdt, torde vara temligen bestridd», och har han uppsökt denna indragning såsom »medel till landets försvar», under påverkan af öfvertygelsen om en öfverallt i landet rådande allmän önskan att få ett godt sådant.

Såsom allmänt känt är, har frågan om biskops-, landshöfdinge- och presidentsemetenas indragning och i synnerhet den om biskopsemetenas — dels med, dels utan samband med förslag till omreglering af de verk, för hvilka dessa äro chefsemetena — förekommit vid en mängd riksdagar allt sedan statshvälfningen 1809 och ledt derhän, att reglering af biskopslönerna och indragning af prebendepastoraten för ej länge sedan afslutats, att förslag till omreglering af landsstaterna sedan några år af Riksdagen väntas genomfördt, och att för närvarande en s. k. löne-

regleringskomité är i verksamhet för ombildning af samtliga civila embetsverk i Stockholm, således äfven af kollegierna hvar efter annat. Kändt är att hofrätterna redan undergått sådan reglering, likasom Statskontoret, hvars främste tjänsteman hädanefter benämnes »chef» och icke »president».

Då emellertid med denna fråga, enligt Utskottets förmenande, icke åsyftats eller åsyftas endast namnens försvinnande från i fråga varande embeten, utan en fullständig utredning, huru vida sjelfva embetenas innehafvare kunna helt och hållet undvaras eller böra underkastas förändring vare sig i afseende på löner, tjänstgöringsskyldighet, befogenhet m. m. och då, såsom äfven nyss visats, Riksdagen med snaraste torde hafva att i afseende på landshöfdinge- och återstående presidentplatserna förvänta från komitéer och andra vederbörande sådan utredning, samt då äfven domkapitlen och konsistorierna icke lära undgå att sedermera i sin tur underkastas omreglering, anser Utskottet någon underdånig skrifvelse icke kunna inverka på frågan, från denna sida betraktad.

Motionären har emellertid äfven, och såsom hufvudsak, sett frågan från synpunkten af ekonomisk besparing och dymedelst äfven såsom medel till landets försvar.

I fråga varande löner lära enligt uppgift för närvarande utgå:

till 12 Biskopar med	150,000 kronor
» 24 Landshöfdingar	305,000 »
» 6 Presidenter	57,000 »

eller tillsammans 512,000 kronor,

och ehuru Utskottet saknar all annan utredning härutinnan och ej heller sjelft tilltror sig kunna sådan åstadkomma, minst beträffande huru stor del af ofvan angifna belopp skulle kunna genom tjänsternas indragning och de deraf oundvikligen följande förändringarne statsverket besparas, anser Utskottet dock att denna besparing, äfven om den uppginge till 3 à 400,000 kronor, ej i förhållande till våra budgetsummor är så stor, att den i jembredd med frågan om tjänsternas nytta och gagn bör tillmätas någon synnerlig betydelse, och att den särskildt i afseende på försvarsfrågans lösning endast i en försvinnande liten mån inverkar, äfven om man vågar smickra sig med det hopp, motionären uttalat, att »alla äro vi utan tvifvel ense derom, att det vore godt att hafva ett mycket stort och starkt försvar», endast man kunde uppsöka medel dertill.

Utskottet finner således ej heller detta utgöra en anledning att söka påskynda frågans lösning, hvarförutom Utskottet, såsom ofvan antydes, icke anser en underdånig skrifvelse nu kunna, äfven med största beredvillighet hos Kongl. Maj:t, leda dertill.

Slutligen bör Utskottet ej underlåta nämna, att, hvad beträffar till och med blotta namnen på landshöfdinge- och presidentsembetena, dessa ej torde kunna borttagas utan ändringar i §§ 46 och 102 Regeringsformen, hvarförutom, beträffande särskildt biskopsembetena, redan vid 1823 års riksdag Stats-Utskottet uttalade den mening, att, som biskoparne äro nämnde i Grundlagen, frågan om deras upphörande »bör väckas samt till pröfning förekomma i den ordning föreskrifvet är om andra grundlagsändringar», en mening som af Riksständen då godkändes och ännu torde qvarstå såsom hinder för frågans lösning på den af motionären angifna vägen.

Utskottet hemställer alltså,

att Herr A. P. Linds motion lemnas utan afseende.

Stockholm den 10 April 1877.

På Utskottets vägnar:

C. F. TOLL.

Reservation:

af Herr *Lind*: »Jag får härmed anmäla min reservation så väl mot det slut, hvartill Utskottet kommit, som mot den motivering detsamma använt.

Jag vågar vidhålla min åsigt angående dessa embetens obehöflighet, i synnerhet biskoparnes, och har, så vidt jag vet, icke blifvit af någon i utskottsbehandlingen deruti öfverbevisad. Jag vågar äfven påstå, att det är en helt och hållet onyttig statslyx att bibehålla embeten, hvars nytta är mer än tvifvelaktig. Utskottets motivering kan jag ännu mindre gilla. Ringheten af besparingarne är väl intet skäl för att icke spara. Många bäckar små göra en stor å säger ordspråket, och en besparing på 3 å 400,000 kronor förefaller mig icke så liten, som Utskottet tyckes anse. Jag har icke tänkt mig att den föreslagna inbesparingen kan vara tillräcklig för landets försvar, och ej heller sagt detta, men att någon lucka kunde dermed fyllas, torde vara obestriddigt. Hvad grundlagsförändringen beträffar, så, i fall en skrifvelse, som jag föreslagit, komme att till Kongl. Maj:t afgå, är jag viss om att Kongl. Maj:t icke underlåte, om honom så för godt syntes, att afgifva proposition derom på grundlagsenlig väg.»
